

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Quæstio Prima. Quomodo Angeli loquantur ad se invicem?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

DISPUTATIO IV. DE LOCUTIONE & ILLUMINATIONE ANGELORUM.

Loqui Angelos verè & realiter, non verò metaphorice, res est jam extra controversiam, nam id clarè demonstratur ex Scriptura, tam veteris, quam novi testamenti, nam Isai. 6. dicitur quòd Alter ad alterum clamaverit, Sanctus Sanctus &c. Zacharia. Angelus, qui loquebatur in me, egrediebatur & alius Angelus egrediebatur in occursum ejus, & dixit ad eum &c. Apocal. 7. Unus Angelus clamavit ad alios quatuor: Nolite nocere terræ & mari, quoadusq; signemus. 1. Corinth. 13. Si linguæ hominum loquar & Angelorum, &c. qui textus clarior est, quam, ut retorquantur in sensum metaphoricum, aut in præcisam rationem assumptorum corporum, si etenim in his possunt sibi & hominibus communicare conceptus, cur non etiam sine istis corporibus, cum videantur potius esse impedimento. Deinde ad felicitatem & societatem pertinet, posse futurum loqui, quo bono privarentur, si loquela ipsis negaretur. Accedunt Patres, nam D. August. lib. de Divinatione Dæm. cap. 6. ponit in illis auditum, ait enim: Si quid ex illa Dei dispositione prænuntiant, audiunt; audire autem non possunt, nisi loquentem; similia habent alii, quos, ad rem properando, omitto, sit igitur

QUÆSTIO I.

*Quomodo Angeli loquantur ad se
in vicem?*

I.
*Diversitas
opinionum.*

In hac Quæstione gravissimè inter se altercantur Authores, diversis diversa opinantibus, nam Durandus putat, eos loqui per signa aliqua sensibilia, in aère, vel cælo ab Angelis efformata; Molina, Arriaga, asserunt, eos loqui per signa aliqua spiritalia, distincta à speciebus, & actibus vitalibus Angelorum. Vasquez, Amicus putat, loquelam Angelorum esse actum reflexum super actum habitum, quem alteri manifestare intendit: D. Thomas p. q. 107. a. 1. Capreolus, Cajetanus, dicunt, locutionem aliud non esse, quam ordinationem conceptus mentis ad alium, ad hoc quòd voluntas ejus alteri innotescat, & auditionem aliud non esse, quam intelligentiam, quæ oritur in intellectu audientis, ex ordinatione Angeli loquentis. Scotus cum suis, Pontio excepto, 2. d. 9. q. docet, locutionem Angelorum fieri per productionem alicujus effectus in intellectu Angeli audientis, quam dicit esse speciem, vel actum intellectus vel utrumq; Pro quâ sententia intelligenda

II.
*Locutio ordi-
natur ad
alium.*

Notandum I. Locutionem in Angelis, sicuti & in nobis, intrinsecè ordinari ad actum intelligendi, nam est actio quædam à loquente, terminata ad similem conceptum in audiente producendum, porrò auditus in Angelis intellectus est, unde, sicut corporalis locutio terminatur ad auditum, ita Angelorum ad intellectum, intellectus autem aliud producere natus non est, quam intellectioem, hinc difficultas est, quænam intellectio ex iis, quas Angelus habere potest, vocetur auditio, quæq; vocetur locutio? pro quo

III.
*Angelus
quatuor mo-
dis intelligit.*

Notandum 2. Angelus, connaturaliter loquendo, quatuor modis intelligere potest, primò intuendo eas in seipsis; secundò intuendo eandem rem in intellectu alterius Angeli; tertio abstractivè per speciem inditam

vel acquisitam; Et neutra ex istis dici potest auditio, quia istæ non fiunt ab aliqua expressione alicujus Angeli loquentis, sed causantur ab objecto vel specie, sicut quæcumq; alie intellectiones, proinde nihil particulare habent, quare auditiones dici deberent. Quarto autem modo potest aliquid intelligere per hoc, quòd alter Angelus exprimat in ipso alicujus rei conceptum, ad quem ipse non habet & activè, sed merè passivè, & hæc vocatur auditio, quare auditio differt ab aliis cognitionibus per hoc, quòd illa præcisè causatur ab intellectu exprimente loquentis Angeli, unde dato, quòd objectum auditum, vel species, vel aliquid, quòd concurrendum ad causationem locutionis, esset præsens intellectui audientis, & produceret intellectioem de seipso, illa cognitio non esset auditio, quia non fieret per oppositionem intellectus loquentis, sed esset visio, abstractiva vel intuitiva.

Notandum 3. Illam cognitionem, quæ dicitur auditio, non gigni ab actu intellectioem, sed à memoria fecunda intellectus Angeli loquentis, quæ primò causant intellectioem in loquente, secundò cognitionem in intellectu audientis, ita, quòd sint duo actus subordinati ab eadem causa provenientes, nempe productio conceptus in intellectu loquentis, & productio ejusdem conceptus in intellectu audientis & ratio est, quia actualis intellectio non habet rationem parentis, sed memoria, idè in Divinis Pater gignit Filium, non intellectioem, sed memoriâ. His prænotatis

Dico I. Locutio Angelorum, nec fit per signa sensibilia & materialia, nec per spiritalia, quæ non essent intellectiones. Hæc est contra Durandum & Molinam &c.

Probatur prima pars ex D. Damasceno lib. 2. de fide cap. 3. dicente: Angelus esse, Non linguâ atq; auribus opus habentes, verò intra sermonis admirabilem cogitationem suam, atq; consilia inter se communicantes &c. Deinde illi loquendi modus est Angelorum perfectior omnium

omnino improporcionatus; denique, si nulla essent corpora, Angeli inter se colloquerentur, quia hoc ad perfectam eorum beatitudinem & societatem pertineret, ergo. Non nego tamen, quod Angeli etiam loqui possint eformatis quibusdam characteribus, & signis materialibus, maxime, quando ad homines mittuntur, sed hic non est eorum connaturalis loquendi modus: hinc

Probatur secunda pars: Illa signa, vel essent naturalia, vel ad placitum, neutrum dici potest, ergo: probatur minor: Non ad placitum, quia ad hoc fuisset necessarium, quod convenissent inter se de institutione horum signorum, & sic ante essent collocuti, antequam haberent illa signa, etsi semel sine illis poterant loqui, poterunt semper. Nec dicas, Deum infudisse illa signa Angelis in creatione, sicuti Adamo infudit notitiam linguæ Hebraicæ, quia hæc signa, vel essent ejusdem rationis cum omnibus, vel diversa, si secundum; ergo unusquisque Angelus haberet proprium idioma, & ita non intelligeretur ab alio, sicut Turca Germanum non intelligit; si verò primum dicatur, cum hæc entia essent necessaria, non libera, sequeretur, quemlibet audire alium loquentem, nec posset esse inter eos secreta locutio, quod absurdum non sequitur in hominibus, cum possimus alteri submissè loqui pluribus etiam presentibus, unde non est paritas de Adamo. Nec potest dici esse signa naturalia, quia tunc non posset eodem modo, sicuti ante dixi, unus alteri secretò loqui, quia naturalia omnibus Angelis sunt cognita; tum etiam, quia non potest explicari, in quo fundetur naturalis significatio illorum, respectu rerum, quas naturaliter representant, non enim fundatur in ratione naturalis imaginis rerum, aliàs essent species impressæ vel expressæ; nec in connexionione causæ cum effectu vel econtrà, quia nec sunt causæ rerum, quas significant, ut patet; nec effectus producti ab actibus intellectus & voluntatis, quos principaliter representant, quia hujusmodi actus non sunt nati producere nisi species vel habitus.

VI.
Nec in cognitione reflexiva.

DICO 2. Locutio Angelorum non consistit in cognitione reflexiva, vel quasi reflexiva super actum, de quo fit locutio, per quam ordinareretur ad alteri manifestandum directum. Hæc est contra tertiam sententiam.

Probatur: Locutio non consistit in actione purè immanente Angeli loquentis, sed hæc cognitio reflexiva esset purè immanens, ergo: patet maj. quia per locutionem debet aliquid causari in audiente, ratione cuius moveatur ad attendendum loquentem, maxime, si audiens esset distractus circa alia objecta: probatur minor: Quia nequit aliquid transire Physicè de contradictorio, in contradictorium, sine aliquo novo in se recepto, sed Angelus transit Physicè, & per intrinsecam mutationem de non audiente, ad esse audientem, non enim fit audiens per solam denominationem extrinsecam, sicut patres dicitur visus, cum auditio sit actus vitalis, ergo. Deinde sequeretur, quod unus Angelus nunquam posset decipere alium, quia loquitur producendo in se cognitionè reflexà actus prioris, ut voliti manifestari, sed nequit Angelus vel se decipere, vel cognoscere suum actum actua-

F. Amandi Hermann Metaphysica.

liter, ac est, ut volitum manifestari alteri, ergo.

DICO 3. Neq; locutio consistit in ordinatione conceptus mentis Angeli loquentis ad alium ad hoc, ut alteri voluntas ejus innoscatur. Hæc est contra Thomistas.

Probatur primò: Res immutata manens in se, eodem modo se habet respectu unius, ac respectu alterius, sed conceptus mentis in Angelo loquente, immutatus manet ante ordinationem illam & post eandem; ergo eodem modo se habet respectu Angeli loquentis & audientis; sed subsumo; ante ordinationem ille unus Angelus non dicebatur loquens & alter audiens, ergo nec post; probatur min. Quia ordinatio illa est respectus extrinsecus, qui nullam dicit mutationem in intellectu, sed tantum in voluntate, ergo.

Probatur secundò: Ut Angelus unus audiat alterum loquentem, audiens debet aliquo modo excitari, sed per ordinationem illam non excitatur, ergo; probatur minor; quia ordinatio est actus voluntatis, actus autem voluntatis excitare non potest, quia est tam secretus Angelo audienti, ac quicunq; alius actus intellectus vel voluntatis, sed alium intelligere non potest antè, ergo nec istum &c. Confirmatur: Quia locutio est actus intellectus, non voluntatis, sicut etiam est auditio, ergo.

Dices: Licet actus intellectus & voluntatis ante ordinationem non possint cognosci ab Angelo, possunt tamen post, quia hæc transfert ad statum naturalis cognitionis. Sed Contrà: Per quid transfertur hæc volitio ad statum naturalis cognitionis? per aliam? si sic, ibis in infinitum. Contrà secundò: Nihil potest aliquid ad alium statum transferre, nisi illud alterum aliquo modo mutet, sed &c. ergo.

Dices 2. Species infusas actuum internum esse talis nature, ut posita extrinsecà ordinatione loquentis statim excitent audientem. Contrà 1. Auditio est passio audientis; ergo debet ab aliquo prodci, species sola non est productiva talis passionis, ergo. Contrà 2. Voluntas non potest movere, nisi potentias proprii suppositi; ergo ex ejus imperio non possunt species excitare audientem. Contrà 3. Data tali virtute excitativa specierum; Quæro, quomodo Angelus per talem speciem excitatus, scit se potius ab Angelo hoc, quam illo excitari, supposito, quod plures simul cum alloquantur; maxime, cum eadem species nata sit representare plures cogitationes, secundum Thomistas, & tunc Angelus audiens nesciet, an potius hoc, vel aliud velit loquens ipsi dicere, recurrere autem ad novam speciem, est planè voluntarium.

DICO 4. Locutio Angelorum desatò fit per causationem & productionem conceptus, vel alicujus effectus alterius in intellectu Angeli audientis. Ita Doctor subtilis contra reliquas sententias.

Probatur cum eodem primò: Quando aliquid est in actu primo sufficienter respectu alicujus effectus, potest illum causare in quocunq; subiecto etiam sufficienter disposito & proportionato, sed Angelus est sufficienter in actu primo respectu conceptus, de quo loquitur; ergo potest illum in quocunq; subiecto

VII.
Nec in ordinatione conceptus ad alterum.

VIII.
Locutio Angelorum fit per productionem alicujus effectus in altero Angelo.

Yyyy 2 subiecto

subjecto similiter proportionato & disposito producere; subsumo; sed intellectus Angeli audientis est taliter proportionatus, ergo. Major patet, quia hæc est proportio activi & passivi in communi, ut agat, quando est passum approximatum, unde etiam omnibus in particulari convenire debet; minor etiam patet, & probatur subsumptum; quia intellectus Angeli audientis est ejusdem rationis cum intellectu Angeli loquentis, ergo.

IX.

Dices: Intellectum Angeli non esse æqualiter dispositum, sicut est intellectus loquentis, & sic, licet, in se possit producere intellectionem, non poterit tamen in alio; ant. patet, quia intellectus loquentis est informatus specie, vel objecto, audientis non, ergo. R. negando ant. cum sua ratione, nam species, vel objectum non possunt variare ipsius passivi dispositionem, quia illud, quod est de se tantum activum, non potest variare passivum, vel receptivum dispositum & proportionatum, sive ponatur, sive non ponatur, sed species est tantum activa, & non passiva, ergo non potest variare intellectus audientis passivitatem, sive adfit, sive non adfit, consequenter nec impedire, quò minus conceptus ab alio possit in ipso produci.

Dices: Intellectum Angeli non esse passivum connaturaliter ab ullo agente creato, ergo vel ex hoc capite alius Angelus non potest in ipso producere intellectionem. R. dist. ant. non est passivus passione corruptiva, concedo, perfectiva, nego ant. & consequ. quòd autem intellectus Angelicus passivus sit, patet, quia potest recipere propriam suam intellectionem, quæ est accidens de genere qualitatis, deinde est etiam passivus ab alio, nam docet ipse D. Thomas q. 107. a. 1. in resp. ad tertium, quòd, sicut noster auditus excitatur per aliquod sensibile ad audiendum, ita etiam per aliquod intelligibile excitari mentem Angelicam, sed ista excitatio nequit fieri sine passione, ergo. Minor probatur, quia dum excitatur, movetur, & si intelligibile aliquod creatum est, movetur ab aliquo agente naturali & creato.

X.

Probatur Conclusio secundò:

Quia locutio Angelorum melius explicari non potest, ergo. Probatur ant. quia non potest fieri per simplicem expressionem conceptus, quem Angelus habet in se ipso, tanquam in libro aperto, ut volebat Henricus, quia alioquin sequeretur, quòd loquens uni omnibus loqueretur, nam conceptus ille expressus æqualiter omnibus patet, ergo æqualiter omnibus loqueretur: Nec sufficit recurrere ad ordinationem voluntatis, quia illa ordinatio nihil causat in intellectu Angeli audientis, consequenter non magis intelligit hic, quam ille, sed æqualiter omnes. Ex quo confirmatur ratio: Quia, si nihil causatur in intellectu audientis per locutionem, nulla poterit assignari ratio, quare Angelus ille modo audiat, & ante non audiebat.

Probatur Conclusio tertio:

Illuminatio est locutionis species, sed in illuminatione, quando Deus illuminat Angelum,

Deus nihil causat in seipso, sed aliquid in intellectu Angeli illuminati, ergo verisimile est, quòd etiam Angeli superiores illuminando inferiores nihil in se, sed in illuminatis causant, ergo sic quoque dicendum est de aliis locutionibus. Sed in contrà

Arguitur 1. Intellectio est actio vitalis, sed de ejus ratione est, quòd sit actio immanens, ergo non poterit transire extra potentiam Angeli productivam. R. dist. ma. est vitalis vitalitate Physicâ, quæ consistit in Physicâ efficientia actus vitalis a principio vitali, nego ma. vitalitate intentionali, quæ consistit in vitali tendentia potentie in objectum, concedo ma. Ratio est, quia Deus vitaliter intelligit & tamen Physicè non producit, item objectum partialiter producit intellectionem, & tamen non ideo vitaliter agit; & distin. etiam minorem; de ratione formalis actionis vitalis, grammaticaliter sumptæ, est immanenter agere concedo mi. actionis de genere actioni, nego ma. & consequ. Itaque intellectio dictæ actio immanens, non præcisè quia subjicitur, in efficiente illam, sed etiam quia est in agente & operante per illam, unde, quia manet in audiente & intelligente Angelo per illam, licet ab alio producatur, dicitur adhuc vitalis, & quia tendit per eam vitaliter in objectum.

Instatur: Implicat, quòd ignis a. possit calefacere per calefactionem ab igne B. productam, ergo etiam implicat, intellectum Angeli audientis intelligere per intellectionem ab Angelo loquente productam. R. negando consequ. quia calefacere, est effectivè ex se producere calorem, & per actionem quidem, quæ est de genere actionis, quæ exigit esse in fundam. toto suo, intelligere verò non consistit in sola efficientia, sed quàm maximè in recipientia, quia secundum Arist. 3. de anima, intelligi est quoddam pati, hinc parum refert, à quo producatur, dummodo postmodum potentia per illam intellectionem vitaliter in objectum tendat, unde disparitas est hæc, quòd calefactio sit de genere causæ efficientis, intellectio verò, licet efficientiam prærequirat in uno, vel altero, est tamen magis de genere causæ formalis.

Urgetur: Si unus Angelus posset in altero producere intellectionem, per quam vitaliter posset intelligere, posset etiam in homine, sed hoc est falsum, ergo: Probatur sequela, quia in operatione intellectiva, anima non utitur corpore, sed solum virtute spiritali, ergo, &c. R. negando seq. cujus probationem dist. in operatione intellectiva, anima non dependet, & utitur corpore formaliter, concedo, antecedenter & prærequisitivè, nego ant. & consequ. unde non ideo præcisè nequit deficiò infundi, & imprimi intellectio nobis ab Angelo, quòd intellectio non sit materialis, sed spiritalis, sed ideo, quia pro hoc statu in anima nihil recipitur, nisi quod prius recipiatur in sensibus.

Arguitur 2. Ex sententia nostra sequitur idem absurdum, quòd allegatum est contra Thomistas, nempe, quòd pluribus Angelis præsentibus, Angelus audiens nesciet, quis eorum

rum loqueretur, ergo, probatur sequela, poterit contingere, quod omnes Angeli praesentes de eadem re, de qua sermo fieret, haberent notitiam, quae sit per speciem vel objectum, & per intellectum, tanquam per principia productiva, sed per eadem principia produceretur conceptus, seu cognitio in intellectu Angeli audientis, ergo ille tunc non sciret, quis produxisset, cum quilibet producere potuisset, utpote, cum quilibet esset sufficienter dispositus. R. negando sequelam, cujus probationis ma. distinguo, potest contingere, &c. tanquam per principia productiva, quorum aliqua applicarentur in actu secundo, per actionem & actualem formalem tendentiam, quae in relatione consistit, concedo ma. ita, ut omnia essent formaliter sub relatione actionis & tendentiae, nego ma. itaque, licet Angeli alii praesentes haberent eadem principia, tamen Angelus audiens videret, quis eorum applicuisset ad actionem formalem, quemadmodum enim loquentem uno vident alii, quod loquatur, ita videt ipse audiens, quis loquatur. Sed

Instatur: Potest contingere, quod Angelus ille, ad quem fit loquela, habeat speciem & objectum dispositum, aut plane notitiam, sed tunc nequibit in ipso Angelus loquens producere intellectionem, ergo, &c. probatur minor, major est enim certa, quia alioquin Angelus haberet duas numero intellectiones ad eadem re simul, unam a se productam, alteram ab Angelo loquente, sed hoc implicat, ergo, subsumo, sed non implicat loqui Angelis de re, quam sciunt, ergo loquela non debet fieri per productionem intellectionis in ipso. R. dist. mi. nequibit producere intellectionem, si Angelus audiens fuerit fortior, & noluerit auscultare, concedo mi. si loquens fuerit fortior, nego mi. itaque vel Angelus loquens est fortior, vel audiens, si hic, tunc nollet eum auscultare, & sic non poterit producere intellectionem, vel si voluerit, omnino suam priorem, sicut etiam dimittit Angelus debiliorem, quando ei loquitur fortior, & sic nunquam sunt duae actuales intellectiones simul, sed una in actu, & altera in habitu.

XIII. Tertium.

Arguitur 3. Si unus Angelus posset imprimere alteri Angelo intellectionem, sequeretur, quod etiam alterius voluntati posset imprimere suam volitionem, sed hoc, &c. ergo. Probatur minor: Quia ex eo sequeretur, quod malus posset bono imprimere peccatum, & bonus amorem beatificum demoni, &c. sed hoc repugnat, ergo. R. quod, quamvis Angelus ista omnia producere posset in voluntate alterius Angeli, in casibus tamen impediretur ejus aetivitas a Deo, propter inconvenientias, quae inde sequerentur, sicut impedit ne cognoscant secreta cordium.

XIV. Potest fieri sine specie impressa.

Dico 5. Inter Angelos potest interdum fieri locutio sine impressa specie per solam causationem intellectionis inter Angelos. Ita Doctor supra. Probatur: Vera locutio fieri potest de re habitualiter nota audienti, uti etiam nos possumus loqui de rebus notis, estque etiam possibile inter Angelos fieri, sed in tali casu non imprimeret speciem rei, quia jam praehabatur, & dicitur non

possunt esse simul de eadem re, ergo fieri potest locutio sine specie impressa per solam impressionem conceptus actualis.

Dico 6. Interdum locutio Angeli in intellectu audiens ad solam speciem impressam terminatur.

XV. Et aliquando ad solam speciem terminatur.

Probatur cum Doctore subtili: Minor virtus non potest majorem suo effectu retrahere, ergo, si superior Angelus sit impeditus, in consideratione alicujus objecti, inferior non poterit immediate in intellectu ipsius actualem cognitionem causare; tum, quia duae intellectiones intensa perfectissima non possunt intellectui audientis inesse simul, tum, quia superior Angelus posset sic occupari, ut nolit inferiorem audire, ergo tunc locutio ad solam speciem objecti terminabitur, sicuti contingit in nobis distractis.

Probatur secundò: Dato, nullum reperiri impedimentum ex parte audientis, quin valeat utrisque loquentibus attendere, & ab eisdem simul speciem, & actualem notitiam accipere, ex quo loquens voluntarie agit, ex imperio voluntatis suae, solam speciem, non actum cognoscendi, imprimere poterit.

Probatur tertio: Sicut homo loquens alteri per studium distracto, in ejus aure speciem soni, non actualem auditum efficit, licet postea species soni aliam in phantasia immitteret, per quam audiens, postea rediens a distractione, praesens objectum per sonum perciperet distincte, ita non implicat, locutionem Angeli per solam speciem impressam terminari.

Dico 7. Locutio Angeli interdum terminatur, & ad speciem, & ad actualem intellectionem. Probatur cum Doctore subtili: Si Angelus non habeat notitiam rei singularis, ejus intellectus erit receptivus utriusque speciei, impressae & expressae, sed intellectus Angeli est sufficienter in actu primo effectivè producendi utramque in passo debite applicato & approximato, ergo: Minor de actu & specie expressa patet ex dictis; probatur etiam de impressa, quia una species nata est, non modo cum intellectu producere expressam, sed etiam aliam impressam sibi similem, sicut species sensibilis causat sibi aliam similem in medio.

XVI. Et aliquando ad speciem & intellectionem.

Dices: Actualis locutio non potest esse principium locutionis in Angelo secundum Scotum hic, ergo nec una species erit principium productivum alterius speciei. R. negando consequentiam cum Doctore in quodlibet. 14. in fine, disparitas est, quia species impressa est talis naturae, ut per se primò sit virtualiter representativa objecti, proinde potest seipsam multiplicare in quolibet intellectu proportionato, sicut multiplicatur sensibilis species in medio, sed actualis notitia non est sic virtualiter representativa objecti, sed tantum sui, objecti autem est tantum formaliter representativa, & quidem intellectui praecise, cui inest.

Quaeres: An Angeli loquantur Deo? R. Affirmative, patet ex Zachariae 1. Respondit Angelus loquens Dominum.

XVII. Angeli loquuntur Deo.

gelum Domini, & dixit; Domine exercituum, usquequod tu non miseraberis Jerusalem? Item ex libro Job. & alibi. Tum quia etiam homines loquuntur Deo, ergo.

Dices: Angelus loquitur producendo in audiente cognitionem ex dictis, sed talem cognitionem non potest Angelus producere in Deo, ut de se patet, ergo non potest ei loqui. R. dist. ma. producendo cognitionem in subiecto apto nato recipere, & pati ab agente creato, concedo majorem; in ente infinito & immutabili, nego ma. & dist. mi. non potest producere ex eo, quod non haberet principia sufficientia in actu primo nego, ex alio capite, concedo. Itaque Angelus loquendo Deo in actu primo verè realiter, & Physicè agit, quia Angelus in actu primo loquitur per memoriam fecundam, ab imperio voluntatis applicatam, hæc verò sunt Physicè in Angelo, ergo: in actu secundo autem locutio Angelus est solum metaphorica & moralis, quia nihil in ipso producit, unde ad instar loquentis se tantum habet in comparatione Dei.

XVIII.
Quali notitia in Angelo audiente causatur.

Quæres 2. An per locutionem in Angelo audiente causatur notitia intuitiva, vel abstractiva? R. neutram, sed aliam tertiam, quæ fidei æquiparatur.

Probatur prima pars: Quia notitia intuitiva fit immediate à re in se existente, ut præsentem, & ad eam sic terminatur, auditio autem immediate causatur à memoria fecunda loquentis, & ad ipsam rem in memoria loquentis habitualiter præsentem terminatur, ergo.

Probatur secunda pars: Quia hæc causatur ab intellectu intelligentis, & à specie impressa, notitia autem per locutionem accepta totaliter causatur à memoria loquentis, non ab existentia rei in specie, ergo locutio non est notitia rigorosè abstractiva.

Probatur tertia pars: Quia non est major certitudo, quando aliquid auditur ab aliquo, quam sit credibilitas dicentis, sed, &c. ergo.

QUÆSTIO II.

An unus Angelus possit pluribus, & de pluribus simul loqui?

I.
Potest plures loqui.

Est extra controversiam, quod Angelus possit uni Angelo loqui, & non alteri, quia loqui est ad alterum conceptum suum dirigere, quocumque fiat modo, sive alii audiant, sive non, quod in sequenti resolvam quæstione, hoc enim hic parum refert, in facultate enim loquentis est dirigere ad hunc suum conceptum, & non ad illum, sicuti, si Petrus cum Joanne in præsentia multorum loqueretur, cum eo tantum diceretur loqui, quia ad eum sermonem dirigeret, licet loquentem plurimi alii audirent, sic Angelus potest causare conceptum in intellectu unius Angeli, & non alterius, quia activum naturale productivum intellectus est subiectum imperio voluntatis, & ideo pertinet ad voluntatem Angeli determinare, ut agat in hoc passum, & non in illud, nempe in

hunc intellectum istius Angeli, & non in illum. Sed dubium est, quot Angelos aliquis alloqui possit, & de quot rebus? Quorum dubiorum resolutiones ex diversitate prima ratione locutionis Angelorum dependet, Scotus hic reliquit rem insolutam, licet moveat; ego

DICO I. Quomodo Angelus loquitur alteri Angelo per productionem conceptus sui à memoria fecunda in intellectu alterius, non potest simul, nisi am loqui, de re una distinctè, de pluribus in confuso. Hæc est satis conformis principiis Scoti. Et probatur: Nullum agens creatum potest simul & semel producere plures effectus sibi adequatos, sed una intellectio distincta de una re est effectus adæquatus intellectus Angelici, ergo Angelus non potest producere plures, consequenter nec pluribus loqui, quia loquitur per productionem intellectus, ma. patet, nam licet idem Pater possit successivè producere plures filios, non potest tamen eos simul probatur etiam minor: Quia intellectio una distincta, & clara de aliqua re est effectus adæquatus ipsiusmet Angeli loquentis, ita quod in seipso simul non possit plures producere, ergo etiam erit effectus adæquatus respectu alterius Angeli.

Dices: Homo potest simul & semel loqui pluribus, ergo etiam Angelus, cum sit multo perfectior. R. negando consequ. disparitas est, quia vox (vel species ejus) quæ gignitur ab homine, deserit eadem per aërem ad aures audientium, & sic tot possunt audire, quot sunt illi, ad quorum aures deserit, locutio autem Angelica non est res materialis, quæ eadem possit per medium ad plures deseri, sed gignitur solum per actualem actionem, & impressionem factam ab Angelo loquente in intellectu Angeli audientis, unde, cum ipse unam possit solum producere, uni tantum poterit loqui.

Instatur: Scotus videtur supponere, quod idem Angelus possit pluribus loqui, alioquin non quæreret numerum eorum quot possit? ergo. R. Scotum supponere, quod Angelus possit loqui pluribus, ita, ut uni distinctè, & aliis confusè, quemadmodum docet, quod unam intellectio in se distinctam possit semel & semel producere, & plures confusas, quando ergo quærit, quot loqui possit, supponit de locutione distincta, non confusa, nam de hac est conclusio nostra, quod pluribus loqui possit, tot videlicet, quot potest confusas simul producere.

DICO 2. Si locutio Angelorum fiat per activitatem specierum in Angelo loquentis, sic videlicet, ut illa ex imperio voluntatis producat similes speciem in alio Angelo, tunc unus Angelus potest simul & semel pluribus loqui. Probatur: Una eademque albedo præfens pluribus oculis, nata est causare plures species in eis, ergo etiam una eademque species Angelica memoriæ fecundæ poterit producere plures in intellectibus præsentium Angelorum, si illi attendere vellent. Verum, tamen

DICO 3. Non potest pro hoc statu determinari, quot Angelus unum loqui possit, qualesque res ipse dem proponere.